

Gemeenteraden en Provinciale Staten van de
deelnemers aan de Omgevingsdienst IJsselland

Zwolle, 14 oktober 2021

Betreft: toelichting te verwachten resultaten Programma Samen Toekomstbestendig
Omgevingsdienst IJsselland.

Geachte Raden en Staten,

In navolging van onze brief van begin juli, informeren wij u hierbij opnieuw over de uitwerking en te verwachten resultaten van de doorontwikkeling van Omgevingsdienst IJsselland (Programma Samen Toekomstbestendig).

Met de uitvoering van dit Programma willen wij het volgende bereiken:

- a. grip op de bedrijfsvoering: actuele en valide informatie over uren, productie en financiën;
- b. een professioneel bedrijfsbureau met daarin alle ondersteunende functies;
- c. een duurzame begroting behorend bij een uitvoeringsdienst in ontwikkeling;
- d. een beeld van het potentieel en een set van maatregelen om efficiency te verbeteren binnen de dienst en in het verkeer tussen deelnemers en de dienst;
- e. een transparante en op objectieve grondslagen gebaseerde opzet van de financiering, die als dat bestuurlijk nodig is kan worden aangepast aan veranderende ambities of veranderingen in taken;
- f. een gezamenlijk deels regionaal en deels lokaal programma waarin het maximale uit de samenwerking tussen de deelnemers wordt gehaald.

Als bestuur vinden wij het erg belangrijk om u als Raden en Staten mee te nemen in de doorontwikkeling van Omgevingsdienst IJsselland. Daarbij willen wij u betrekken in de doelstellingen van de dienst, de ontwikkeling schetsen van waar we vandaan komen en naar toe willen en welke stappen we de komende jaren moeten nemen.

Wij eindigen deze brief dan ook met het aanbod om u in een live of digitale bijeenkomst nader te informeren.

Groeifasen Omgevingsdienst IJsselland

Al eerder berichtten wij u over de noodzaak om ruim drie jaar na haar ontstaan, de organisatie van de omgevingsdienst verder door te ontwikkelen. Tijdens de uitwerking van het programma dat wij nu uitvoeren, blijkt die noodzaak eens te meer.

Omgevingsdienst IJsselland is voortgekomen uit 12 verschillende deelnemers: budgetten, mensen, ambities en bedrijfsvoering zijn letterlijk bij elkaar gezet. De eerste jaren hebben in het teken gestaan van de start, waarbij de dienst alles in het werk heeft gesteld om de dienstverlening vorm te geven, de productie van vergunningverlening, toezicht en advies te continueren en financieel op orde te blijven. Dat is allemaal gelukt: de organisatie staat, de productie is goed op orde en de dienst is financieel binnen haar budgetten gebleven.

OD IJsselland
Lubeckplein 2
8017 JZ Zwolle
Postbus 40252
8004 DG Zwolle
088 525 10 50
info@odijsselland.nl
www.odijsselland.nl

KVK 68066805
BTW NL857287722B01
IBAN NL23 BNGH 028 51 72 956
BIC BNGHNL26

Naar nu blijkt is dat een basis, maar is er verdere ontwikkeling nodig. Het aantal bedrijven in de regio is ten opzichte van de start met circa 18% gestegen, er is veel gaande aan veranderingen in wet- en regelgeving (Omgevingswet, AVG), er komen meer maatschappelijke vraagstukken bij (zoals klimaat, energie, circulaire economie, stikstof en milieucriminaliteit) en er wordt veel meer gevraagd met betrekking tot het beschikken over en toegankelijk maken van informatie voor beleid en prioriteiten.

Als gemeenten en provincie zijn wij de eigenaren van de dienst en daarom hechten wij er als bestuur aan om u als Raad en Staten nauw te betrekken en samen naar de verdere Ontwikkeling van de dienst te kijken. Hoewel de dienst letterlijk iets op afstand staat om op professionele wijze haar werk te kunnen doen, is zij voor ons ook dichtbij: de dienst is het verlengstuk van onze organisaties. Als eigenaren vinden we het dan ook belangrijk dat de dienst zich kan ontwikkelen.

Herijking en actualisatie van de begroting is nodig

De budgetten van de dienst zijn sinds haar oprichting nooit bijgesteld. De dienst heeft naar blijkt uit een benchmark, afgelopen zomer uitgevoerd in opdracht van de Staatssecretaris van I&W onder alle 29 omgevingsdiensten, landelijk het laagste bedrag beschikbaar per bedrijf. Zie: <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2021D34033&did=2021D3403>

Daarbij is het de wens en ambitie van het bestuur van de dienst dat we over een kwalitatief uitstekende dienst beschikken, die in staat is om de bevoegde gezagen te ontzorgen bij de uitvoering van de milieutaken en facultatieve taken.

Bijkomstigheid is nog dat de dienst -mede onder de financiële druk die veel gemeentelijke partners ervaren- veel vragen krijgt over besteding van geld en het behalen van productie. Vanzelfsprekend is het terecht dat onze dienst tekst en uitleg geeft over wat zij doet en voor welk budget, maar het zorgen voor die transparantie vraagt wel een bedrijfsvoering die dat ondersteunt en mogelijk maakt.

Het budget waar de dienst mee startte (en nu nog steeds heeft) kwam voort uit het budget dat de deelnemers destijds in hun begrotingen hadden staan. Deze zijn tussentijds (behoudens inflatiecorrecties) nooit bijgesteld. We moeten dus in het licht van het bovengenoemde opnieuw kijken naar de begroting van de dienst. Specifiek daarbij wat er nodig is voor een professionele bedrijfsvoering.

Daarbij wordt in een apart spoor ook gekeken naar mogelijkheden om efficiënter te werken en kosten te besparen. In opdracht van het bestuur wordt gekeken of en hoe er nog efficiënter gewerkt kan worden en welke stappen of investeringen daarvoor nodig zijn. De mogelijke effecten van efficiënter werken worden betrokken bij het uitwerken van een nieuwe begroting.

Dit alles leidt er toe dat het bestuur van de dienst voor het jaar 2023 zal komen met een nieuwe opzet en berekening van de begroting. Vanzelfsprekend in de wetenschap en rekening houdend met de financiële situatie die er in veel gemeenten is. De Raden en Staten worden, rond april/mei volgend jaar, middels de gangbare procedure in de gelegenheid gesteld om een zienswijze in te dienen.

Herijking van de deelnemersbijdrage is ook nodig

Zoals gezegd zijn de budgetten van de deelnemers destijds bij elkaar gezet. Daarna is er een regionaal ambitieniveau bepaald voor de uitvoering van de taken. Het hebben van een regionale, dus gezamenlijke, ambitie is een wettelijke vereiste en past ook bij het gedachtegoed van de omgevingsdiensten: in één regio gelijke gevallen gelijk behandelen.

Naar nu blijkt matcht de uitvoering van de regionale ambities niet meer met de oorspronkelijke budgetten die deelnemers inbrachten (en nog steeds inbrengen). Er zijn deelnemers die teveel betalen als we kijken naar wat ze daarvoor krijgen en er zijn deelnemers die te weinig betalen voor wat ze krijgen. Bijkomstigheid is dat er nu niet wordt verrekend aan het einde van het jaar als er over- of onderschrijdingen zijn op het begrote budget per deelnemer.

We gaan daarom nu toewerken naar een nieuwe financieringsopzet van de dienst, gebaseerd op objectieve grondslagen en ervaringen van de afgelopen jaren. Ook gaan we afspraken maken over verrekenen van over- en onderschrijdingen.

Voor zover we nu kunnen zien, gaat deze herverdeling tot structurele veranderingen leiden in de bijdragen die deelnemers gaan betalen. We spreken in dit verband over herverdeeffecten.

Het bestuur van de dienst moet met een besluit komen over de herziening van de financiering op basis van de objectieve grondslagen en de ervaringscijfers én moet met een voorstel komen hoe de herverdeeffecten tussen deelnemers worden opgevangen. Afhankelijk van de omvang van de herverdeeffecten zijn er twee mogelijkheden. Per 1-1-2023 in één keer naar de nieuwe financiële situatie of in een paar jaar toe groeien naar de nieuwe situatie.

Met ambtelijk advies, zal het Algemeen Bestuur naar verwachting medio december een besluit nemen over het oplossen van de te verwachten herverdeeffecten.

Niet alleen financieel: ook meer halen uit de bestaande uren

Het gehele programma is niet alleen financieel van aard. Uit de bestaande uren willen en kunnen we nog meer rendement halen.

In de huidige opzet is het zo dat alle deelnemers individueel een programma maken met de dienst. Het is ons gebleken dat we daardoor niet altijd het maximale halen uit de beschikbare uren. We zijn voornemens om veel meer vanuit een regionale blik te kijken hoe we de uren inzetten: wat zijn de belangrijkste issues, waar valt het meeste milieurendement te halen en hoe kunnen we dat logistiek gezien het beste organiseren.

Regionaal programmeren met oog voor de lokale wensen en ambities is veel beter voor de kwaliteit en de efficiency van de uitvoering. Daarbij gaat het vooral niet om het alleen maar uitvoeren van productie, maar samen bepalen hoe het meeste maatschappelijke en milieurendement wordt gehaald uit de beschikbare uren.

Daarbij gaan we overigens ook de afspraak maken dat deelnemers gaan betalen voor de uren die voor hen worden ingezet, zodat er meer eerlijkheid komt aan de voorkant (door objectievere bepaling van de deelnemersbijdragen) als aan de achterkant (betalen voor wat je hebt gekregen).

De veranderingen op een rij

Samenvattend gaan we het volgende realiseren:

- 1) We gaan zorgen voor een meer reële begroting, waarbij we kijken wat er nodig is en niet alleen wat er beschikbaar is;
- 2) We gaan, daarbij zeker gegeven de financiële situatie van de meeste deelnemers, samen met de deelnemers ons efficiëncypotentieel maximaal benutten;
- 3) We maken een herverdeling van de begroting op basis van objectieve grondslagen en ervaringen;
- 4) We maken een nieuwe opzet voor de programmering, waarbij wordt betaald voor wat is ontvangen;
- 5) We gaan zorgen voor een voldoende robuuste bedrijfsvoering.

Het bovenstaande is nodig om de dienst de groei te kunnen laten maken die nodig is na de eerste drie jaren. De dienst waarvan wij als eigenaren willen dat zij kwaliteit en toegevoegde waarde levert. Ook een dienst die kan werken aan ontwikkelingen en maatschappelijke vraagstukken zoals we die eerder beschreven. En een dienst met een professionele bedrijfsvoering die in staat is informatiegericht te werken en adviseren en die maximaal transparant is over wat de dienst doet en bijdraagt.

Aanbod aan u om nadere toelichting te geven in uw Raad/Staten

Zoals u kunt lezen staat er veel te gebeuren bij Omgevingsdienst IJsselland. We kunnen dat op papier uitleggen, maar wij zouden graag in een live of digitale bijeenkomst hierover nader met u in gesprek gaan.

Dat doen we dan graag samen met uw eigen portefeuillehouder.

Als u gebruik wil maken van dit aanbod, vragen wij u om uw griffie contact op te laten nemen met onze directiesecretaris, de heer J.H. (Jurjen) Bos

Met vriendelijke groet,

Maarten Offinga
Voorzitter Omgevingsdienst IJsselland